

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 69/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. februára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Júliusom Kvetánom, advokátska kancelária, Štefánikova 17, Humenné, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove a jeho rozsudkom sp. zn. 24 Co 102/2018 z 11. decembra 2018, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho uznesením sp. zn. 3 Cdo 160/2019 z 28. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená podaniami

doručenými ústavnému súdu 3. januára 2020 a 8. januára 2020, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) a jeho rozsudkom sp. zn. 24 Co 102/2018 z 11. decembra 2018 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“), ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a jeho uznesením sp. zn. 3 Cdo 160/2019 z 28. novembra 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa domáhal obnovy konania vedeného na Okresnom súde Humenné (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 7 C 668/2001, v ktorom vystupoval v postavení žalovaného, na tom skutkovom základe, že po vydaní rozsudku okresného súdu č. k. 7 C 668/2001-964 z 13. júla 2013, ktorý bol založený na tvrdení, že súd považuje nájomnú zmluvu č. 512-037/96 za absolútne platnú, bolo všeobecnými súdmi určené, že nájomná zmluva č. 512-037/96 z 20. decembra 1996, ktorú predložil v súdnom konaní žalobca – [REDAKOVANÉ], nebola platná, ale je platná nájomná zmluva č. 512-037/96 z 21. decembra 1996, ktorú žalobca ako dôkaz v pôvodnom konaní nepredložil, teda neuniesol dôkazné bremeno. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 18 C 238/2015 z 12. februára 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania zamietol napriek sťažovateľom uvádzanej novej skutočnosti (konkrétne rozhodnutia všeobecných súdov), ktorú nemohol použiť v pôvodnom konaní.

3. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, na základe ktorého krajský súd rozsudkom sp. zn. 24 Co 102/2018 z 11. decembra 2018 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Na základe dovolania podaného sťažovateľom najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 160/2019 z 28. novembra 2019 predmetné dovolanie odmietol ako neprípustné.

4. Podľa názoru sťažovateľa sa odvolací ani dovolací súd vôbec nevyrovnali s ním uvádzanými novými skutočnosťami, v dôsledku čoho došlo k vade konania a k porušeniu práva sťažovateľa na súdnu ochranu. Sťažovateľ poukázal najmä na skutočnosť, že rozsudok okresného súdu sp. zn. 7 C 668/2001 zo 9. júla 2013 (v pôvodnom konaní) je nepreskúmateľným rozhodnutím bez právnej logiky, pretože jeho odôvodnenie nezodpovedá skutkovému stavu, keďže je založený na žalobcom nepredloženom a neoznačenom dôkaze – nájomnej zmluve č. 512-037/96 z 21. decembra 1996, ktorá bola neskoršími rozhodnutiami všeobecných súdov v spore medzi sťažovateľom a žalobcom určená ako platná. Sťažovateľ zastáva názor, že je právne nemožné, aby bolo vydané spravodlivé a zákonné rozhodnutie bez toho, aby žalobca predložil v pôvodnom konaní nájomnú zmluvu č. 512-037/96 z 21. decembra 1996, ale označil a predložil len nájomnú zmluvu č. 512-037/96 z 20. decembra 1996, ktorá nie je platná.

5. Sťažovateľ ďalej uviedol, že ústavný súd na základe ústavnej sťažnosti sťažovateľa proti napadnutému rozsudku uznesením č. k. I. ÚS 167/2019-12 zo 4. apríla 2019 odmietol sťažnosť sťažovateľa z dôvodu, že na najvyššom súde bolo podané dovolanie, o ktorom nebolo v čase podania sťažnosti rozhodnuté. Keďže ústavnému súdu i účastníkom konania pred ním je skutkový a právny stav sťažovateľovej veci známy, ústavný súd odkazuje na opísané uznesenie ústavného súdu.

6. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 24Co/102/2018 a v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp.zn. 3Cdo 160/2019 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. novembra 2019 č.k. 3Cdo 160/2019 a zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11. decembra 2018 č.k. 24Co/102/2018-415 a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 254,88 eur...“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

13. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

14. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je významný najmä § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak.

15. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval

uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (m. m. IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd) každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

17. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

18. Pri prieskume ústavnej sťažnosti úlohou ústavného súdu v súlade so svojou konštantnou judikatúrou nie je preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutia všeobecných súdov v prípade, ak v konaní, ktoré im predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania a rozhodovania všeobecných súdov vo veciach, v ktorých niet iného súdu, aby prerokoval a rozhodol o tom, či bolo alebo nebolo porušené základné právo alebo sloboda strany sporu pred všeobecným súdom (m. m. I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, II. ÚS 83/06).

19. Rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre neustále pripomína, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Jeho obsahom je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

III.

Právne posúdenie

20. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ neuvádza vo svojej ústavnej sťažnosti žiadnu relevantnú argumentáciu, ktorou by z ústavnoprávneho hľadiska namietal porušenie svojich ústavných práv právnymi závermi najvyššieho súdu, v zmysle ktorých najvyšší súd odmietol sťažovateľom podané dovolanie ako neprípustné. Inak povedané, sťažovateľ síce v petite sťažnosti označil konkrétne články ústavy a dohovoru, ktoré mali byť napadnutým uznesením najvyššieho súdu a jeho postupom porušené, avšak v obsahu ústavnej sťažnosti napriek právnemu zastúpeniu sťažovateľ neuvádza argumentáciu alebo odôvodnenie jeho právneho názoru o porušení týchto článkov ústavy a dohovoru (požiadavka plynúca z čl. 127 ústavy a § 43 a 123 zákona o ústavnom súde), resp. so závermi najvyššieho súdu o odmietnutí jeho dovolania ako procesne neprípustného nijako nepolemizuje. Tento nedostatok odôvodňuje rozhodnutie ústavného súdu o odmietnutí ústavnej sťažnosti v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

21. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu (ako aj rozsudku okresného súdu), ktorými bol zamietnutý návrh sťažovateľa na povolenie obnovy pôvodného konania, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza v podstate jedinú

podstatnú námietku, ktorou je nevysporiadanie sa konajúcich súdov s novými skutkovými zisteniami vo vzťahu k dátumu uzatvorenia nájomnej zmluvy medzi stranami sporu. Tieto skutkové zistenia vyplynuli podľa sťažovateľa z uznesenia Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Co 223/2010-503 z 25. apríla 2013 a rozsudku Okresného súdu Košice I č. k. 34 C 108/2002-709 z 26. novembra 2013, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 1 Co 63/2014-763 zo 4. marca 2015, ako aj z opravného uznesenia okresného súdu sp. zn. 7 C 668/2001 z 5. novembra 2018. Podľa názoru sťažovateľa novou skutočnosťou známou sťažovateľovi až po ukončení pôvodného súdneho konania je fakt, že platná nájomná zmluva je zmluva č. 512-037/96 uzatvorená 21. decembra 1996 (nie 20. decembra 1996), pričom ustálenie dátumu uzatvorenia nájomnej zmluvy podľa sťažovateľa, ktorého obnovy sa domáha, je zásadné, pretože žalobca predložením nájomnej zmluvy uzatvorenej 20. decembra 1996 neunesol v pôvodnom konaní dôkazné bremeno.

22. Ústavný súd konštatuje, že napriek nedostatočnému odôvodneniu ústavnej sťažnosti aj vo vzťahu k rozsudku krajského súdu v záujme poskytnutia materiálnej ochrany označeným právam sťažovateľa posúdil ústavnú akceptovateľnosť rozsudku krajského súdu, v ktorého skutkových a právnych záveroch pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti.

23. Krajský súd pri odôvodňovaní svojich právnych záverov jasne a presvedčivo odpovedal na ťažiskové námietky sťažovateľa a jasne poukázal, odkazujúc na odôvodnenie rozsudku okresného súdu, že medzi sporovými stranami nebolo sporné uzatvorenie nájomnej zmluvy č. 512-037/96 medzi sťažovateľom a žalobcom, sporný bol iba dátum jej uzavretia, pretože boli vyhotovené dve totožné nájomné zmluvy s rozdielnymi dátumami (20. decembra 1996 a 21. decembra 1996), čo však z pohľadu konajúcich súdov nemalo vplyv na platnosť nájomnej zmluvy č. 512-037/1996 ako takej. Na základe uvedeného krajský súd, ako aj okresný súd vo svojich rozhodnutiach konštatovali, že pokiaľ by aj povolili obnovu pôvodného konania, dospeli by k rovnakému záveru ako v pôvodnom konaní, keďže skutkové okolnosti (s výnimkou dátumu uzatvorenia nájomnej zmluvy) zostali nemenné. Z uvedených dôvodov by obnovené konanie neprivedilo pre sťažovateľa

priaznivejšie rozhodnutie vo veci, a preto jeho návrhu na povolenie obnovy konania nebolo možné vyhovieť.

24. Uvedené závery krajského súdu nemožno z pohľadu ústavného súdu považovať vzhľadom argumentáciu sťažovateľa, ako aj skutkový a právny stav vo veci za zjavne nelogické, arbitrárne či neodôvodnené. Sťažovateľ v žalobnom návrhu nepreukázal naplnenie jedného zo zásadných dôvodov na povolenie obnovy konania, teda nepreukázal skutočnosť, ktorá by bola spôsobilá privodiť pre neho ako žalovaného v pôvodnom konaní priaznivejšie rozhodnutie vo veci, a preto závery krajského súdu a ich odôvodnenie je nutné považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený a ani nemá dôvod zasahovať.

25. Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. februára 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu